



COMISIA NAȚIONALĂ DE STRATEGIE ȘI PROGNOZĂ



CONSILIUL DE PROGRAMARE ECONOMICĂ

**RAPORT PRIVIND ACTIVITATEA
CONSILIULUI DE PROGRAMARE ECONOMICĂ
ÎN SEMESTRUL II DIN 2018**

București

- martie 2018 -

Cuprins

1. Cadrul legal de organizare și funcționare al CPE	3
1.1 Cadrul legal.....	3
1.2 Atribuții.....	3
1.3 Componentă	4
2. Analize macroeconomice și cercetări științifice	5
2.1. Analize realizate de CPE.....	5
2.2 Analize ale CNSP și ale grupurilor de lucru avizate de CPE.....	22
3. Rapoarte și propuneri de ordin legislativ	34
4. Activitatea CPE privind prioritățile strategice de dezvoltare a României	38
4.1 Adoptarea monedei euro	38
4.2 Strategia "România 2040"	39
5. Activitatea de comunicare publică.....	40
5.1 Acțiuni ale CPE.....	40
5.2 Participarea membrilor CPE la comunicarea publică	42
6. Activitatea grupurilor de lucru ale CPE	43
6.1 Studiile de fundamentare ale investițiilor strategice în PPP avizate de CPE	43
7. Priorități pentru anul 2019.....	45

1. Cadrul legal de organizare și funcționare al CPE

1.1 Cadrul legal

Consiliul de Programare Economică este organizat și funcționează în baza Ordonanței Guvernului nr. 28/2018 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 22/2007 privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale de Prognoză și este un organism cu caracter consultativ, fără personalitate juridică.

1.2 Atribuții

În condițiile prevăzute de actele normative precizate anterior, CPE are următoarele atribuții principale:

- a) coordonează procesul de evaluare a priorităților strategice de dezvoltare a României;
- b) avizează rapoartele, analizele și prognozele efectuate de direcțiile de specialitate din cadrul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză în scopul supunerii acestora aprobării Guvernului;
- c) propune tematici pentru evaluarea efectelor economico-sociale ale politicilor publice și ale măsurilor din Programul de guvernare;
- d) avizează rapoartele cu privire la implementarea măsurilor din Programul de guvernare;
- e) face parte, prin reprezentanți, din Comitetul de Supraveghere Macroprudențială, în concordanță cu decizia prim-ministrului;
- f) propune măsuri de ordin legislativ care să asigure îmbunătățirea aplicării politicilor publice prevăzute în Programul de guvernare și maximizarea efectelor economico-sociale ale respectivelor măsuri și politici publice;
- g) participă la coordonarea activităților circumscrise procesului de adoptare a monedei euro;
- h) transmite, la solicitarea Secretariatului General al Guvernului sau a inițiatorilor, puncte de vedere cu privire la concordanța proiectelor de acte normative cu prevederile Programului de guvernare și cu direcțiile strategice de dezvoltare pe termen lung;

i) avizează rapoartele Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză și efectuează propriile analize cu privire la activitatea de investiții în parteneriat public-privat în vederea prezentării acestora Guvernului;

j) coordonează, împreună cu Secretariatul General al Guvernului, activitatea unităților de politici publice din ministere din punct de vedere metodologic și al lucrărilor de informare și analiză;

k) formulează puncte de vedere cu privire la propunerile de politici publice, înainte de a fi transmise la Secretariatul General al Guvernului;

l) coordonează activitatea de perfecționare legislativă, în concordanță cu Programul de guvernare și strategiile aprobate de Guvern;

m) analizează periodic progresele efectuate în direcția simplificării reglementărilor și debirocratizării și informează prim-ministrul cu privire la rezultatele analizelor și propune măsuri pentru urgentarea acestora;

n) efectuează cercetări științifice;

o) efectuează analize și cercetări cu privire la evoluția productivității muncii și a competitivității, inclusiv pe baza recomandărilor Comisiei Europene pentru Consiliile Naționale de Productivitate.

1.3 Componentă

Din componența CPE fac parte reprezentanți de prestigiu ai mediului universitar, academic și ai societății civile, cu preocupări în domeniul analizei și previziunii macroeconomice. În anul 2018, conform Deciziilor Prim-ministrului nr. 704/2017, 131/2018 și 197/2018, CPE a avut următoarea componență:

1. **Ion Ghizdeanu** - președinte, Comisia Națională de Strategie și Prognoză
2. **Aurel Iancu** - academician, Academia Română
3. **Marius-Corneliu Marinaș** - profesor universitar doctor, Academia de Studii Economice, Facultatea de Economie Teoretică și Aplicată
4. **Cristian Socol** - profesor universitar doctor, Academia de Studii Economice, Facultatea de Economie Teoretică și Aplicată
5. **Cristian Florin Ciurlău** - conferențiar universitar doctor, Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir", București, Facultatea de Finanțe, Bănci și Contabilitate
6. **Andrei Tudorel** - profesor universitar doctor, Academia de Studii Economice, Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică

7. **Leonard Cazan** - director științific, Asociația pentru Studii și Prognoze Economico-Sociale (ASPES)
8. **Mircea Coșea** - profesor universitar doctor, Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir", București

2. Analize macroeconomice și cercetări științifice

2.1. Analize realizate de CPE

Una din principalele activități în primul semestru de activitate al CPE va fi reluată în noua componență în luna februarie și reprezintă fundamentarea și propunerea de politici publice. În cele ce urmează, vor fi evidențiate studiile și analizele efectuate de membrii Consiliului de Programare Economică în semestrul II al anului 2018.

Prin analizele *Nota 1 cu privire la majorarea salariului minim* și *Nota 2 cu privire la majorarea salariului minim* s-au fundamentat pentru prima dată în România avantajele și necesitatea unor salarii minime diferențiate. În acest domeniu este relevantă următoarea lucrare:

❖ Analiza efectelor majorării salariului minim

În urma analizei, CPE a facut următoarele propuneri:

- 1) Creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată la nivelul de 2080 lei/lună, începând cu 1 noiembrie 2018.
- 2) Introducerea unui salariu de bază minim brut pe țară garantat în plată la nivelul de 2350 lei/lună pentru angajații pe posturi pentru care sunt necesare studii superioare conform Clasificării Ocupațiilor din România (COR), începând cu 1 noiembrie 2018.
- 3) Creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată la nivelul de 2350 lei/lună pentru angajații cu 15 ani vechime, începând cu 1 noiembrie 2018.
- 4) Introducerea în Codul Muncii a unui prag minim al raportului salariu de bază minim brut pe țară garantat în plată caștig salarial mediu brut la cel puțin 45% începând cu anul 2020.

Argumentele care au stat la baza acestei politici publice au fost:

- 1) Programul de Guvernare 2018-2020 prevede creșterea salariului minim la un nivel echitabil și introducerea salariului minim pentru persoanele cu studii superioare.
- 2) Creșterea salariului minim are un impact pozitiv asupra potențialului de creștere a economiei pe termen lung. Majorarea salariului minim stimulează consumul și cererea agregată și, implicit, creșterea economică.
- 3) Creșterea salariului minim are un impact pozitiv asupra creșterii economice. Astfel, creșterea salariului minim cu 9,5% (de la 1900 lei la 2080 lei) în condițiile diferențierii acestuia pe studii superioare și vechime în muncă are un impact pozitiv asupra PIB în anul 2019 (0,8 puncte procentuale), precum și în anul 2018 (circa 0,15 puncte procentuale).
- 4) Majorările salariului minim conduc la reducerea inegalităților de venituri, România ocupă locul 7 în UE în ceea ce privește inegalitatea de venituri accentuată, mai mare decât media UE.
- 5) Majorarea salariului minim are un impact pozitiv asupra ocupării tinerilor pe piața muncii. Din analize econometrice (date trimestriale, 2000 T1 - 2018 T1) rezultă că majorarea salariului minim cu 1% a determinat o creștere a ratei ocupării tinerilor cu aproximativ 2% (procente), ca urmare a creșterii stimulentei de integrare pe piața muncii. De altfel, în trimestrul al doilea din 2018 s-a înregistrat un nivel minim al numărului de șomeri din rândul tinerilor - 99 de mii, respectiv o rată minimă (din ultimii 20 de ani) a șomajului în rândul tinerilor - 15,5%, în scădere cu aproximativ 9 puncte procentuale comparativ cu 2013.
- 6) Implementarea unui salariu minim adecvat este necesară pentru a reduce inechitatea distribuirii venitului național între muncă și capital. Dacă în țările dezvoltate observăm o pondere echilibrată alocată compensării salariaților și capitalului, în România doar 36% din PIB este alocat pentru remunerarea salariaților, 55% pentru remunerarea capitalului și restul pentru taxe indirecte minus subvenții.
- 7) Mai mult, intervenția publică pentru creșterea mai accentuată a salariului minim în România în ultimii ani apare și din nevoia de a corecta un dezechilibru asociat crizei - cei care au suferit mare parte din povara crizei au fost angajații (remunerarea salariaților în PIB a scăzut de la 36,2% în 2008 la un nivel minim de 31,8 în anul 2013, potrivit datelor Eurostat; totodată, la finalul anului 2017 aceasta se afla cu 10,4 p.p. din PIB sub media UE, de 46,9% din PIB).

Astfel, au fost aplicate următoarele măsuri:

- Prin H.G. nr. 937/2018, începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 2.080 lei lunar, pentru un program normal de lucru în medie de 167,333 ore pe lună, reprezentând 12,43 lei/oră. Începând cu data de 1 ianuarie 2019, pentru personalul încadrat pe funcții pentru care se prevede nivelul de studii superioare, cu vechime în muncă de cel puțin un an în domeniul studiilor superioare, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, fără a include sporuri și alte adaosuri, se majorează de la 2.080 lei la 2.350 lei lunar, pentru un program normal de lucru de 167,333 ore în medie pe lună, reprezentând 14,044 lei/oră.
- Prin O.U.G 114/2018, pentru domeniul construcțiilor, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 3.000 lei lunar, pentru un program normal de lucru în medie de 167,333 ore pe lună, reprezentând 17,928 lei/oră.

❖ Analiza deficitului comercial al economiei românești

În urma analizei, CPE a facut următoarele propuneri:

- 1) Atragerea a 2-3 noi investiții străine directe de mare anvergură, obligatoriu în sectoare economice generatoare de surplus comercial – construcții de mașini, produse electrocasnice, electronice, mașini, utilaje și echipamente etc.
- 2) Investițiile în consum (dominante în ultima perioadă) nu reprezintă o veste bună pentru economie – generează efecte de antrenare scăzute asupra agenților economici interni și deficite comerciale suplimentare.
- 3) Sprijinirea firmelor românești în demersul acestora de a pătrunde / extinde pe piețele externe, care să genereze intrări de venituri primare în România.
- 4) România are cele mai reduse investiții străine directe realizate în străinătate, dintre toate economiile din Europa Centrală și de Est – sold al ISD în străinătate de 0,5% din PIB-ul anului 2017, relativ la 6,4% în Polonia, 12,1% în Cehia și 22,8% în Ungaria.
- 5) Investiții autohtone în domeniile vizate de fondurile europene de care beneficiază România, astfel încât acestea să nu genereze o majorare a importurilor, ci o stimulare a producției interne.

Dintre argumentele pentru aceste noi politici publice, evidențiem:

- 1) Într-o economie deschisă orice majorare a veniturilor interne, consumului și cererii agregate conduce atât la stimularea producției interne, cât și a importurilor de bunuri și servicii.
- 2) Pentru ca de măsurile de creștere a veniturilor să beneficieze producătorii autohtoni este nevoie de o elasticitate ridicată a producției interne, respectiv de investiții (străine și autohtone) în sectoarele vizate de către comenzile suplimentare.
- 3) În caz contrar, importurile vor acoperi o parte semnificativă a cererii interne suplimentare, astfel că efectul multiplicator al măsurilor fiscal-bugetare expansioniste din economie va fi mai redus.
- 4) Deficitul comerțului cu bunuri al României (6,5% din PIB în 2017, peste 50% cu bunuri intermediare) a fost compensat parțial de un surplus al balanței serviciilor rezultând un deficit comercial total de 2,1% din PIB (Eurostat) – creștere față de anul precedent, dar departe de nivelurile înregistrate în perioada 2000-2012.
- 5) Din perspectiva pragului de alertă european privind deficitul de cont curent (4% din PIB medie pe 3 ani, conform Comisiei Europene), contează dinamica deficitului comercial, dar și a soldului celorlalte două componente – balanța veniturilor primare și balanța transferurilor.
- 6) În 2017 deficitul balanței veniturilor primare a fost de 2,6% din PIB, în timp ce surplusul balanței veniturilor secundare a fost de 1,5% din PIB, rezultând un deficit de cont curent de 3,2% din PIB.
- 7) Nivelul deficitului de cont curent din 2017 a fost compensat în totalitate din fluxuri de capital negenerative de datorie – investiții străine directe (2,5% din PIB) și fonduri europene specifice investițiilor (1,2% din PIB).
- 8) Dacă înainte de 2008 deficitul de cont curent era generat în cea mai mare măsură de deficitul comerțului cu bunuri și servicii, începând cu 2013 există o contribuție majoritară a soldului negativ al balanței veniturilor primare.
- 9) Majorarea cererii interne din România (începând cu anul 2013) a generat o creștere relativ mai redusă a deficitului comerțului cu bunuri și servicii comparativ cu deficitul veniturilor primare, respectiv cu deficitul veniturilor din investiții străine directe (conform rapoartelor BNR privind balanța de plăți 2002-2016).
- 10) Sporirea veniturilor interne s-a reflectat într-o mai mare măsură în creșterea încasărilor și profiturilor companiilor multinaționale, respectiv în repatrierea externă a unor sume mai mari (în special profituri realizate intern).

Analiza structurii deficitului cu bunuri și a dinamicii acestuia în perioada 2005-2017 conduce la următoarele concluzii:

- 1) Soldul comerțului cu bunuri de consum este unul de natură ciclică – scade în perioadele cu creștere economică ridicată (deoarece veniturile interne și consumul cresc semnificativ mai mult decât cele externe, iar ritmul importurilor îl depășește pe cel al exporturilor de bunuri de consum) și se îmbunătățește (devenind chiar excedentar) în perioadele cu un ritm mai redus de majorare a consumului sau de reducere a acestuia. Astfel, deficitul comerțului cu bunuri de consum a crescut de la 1,7% din PIB în 2007 la 2,1% din PIB în 2008, după care, în contextul crizei economice și al relansării lente a economiei, a existat o mărire a surplusului comercial de la 0,3% din PIB în 2009 la 2,6% din PIB în 2013. Odată cu creșterea veniturilor și cu diversificarea preferințelor către bunuri de import, s-a înregistrat un deficit de 0,4% din PIB în 2016 și de 1,1% din PIB în 2017.
- 2) Soldul comerțului cu bunuri de capital (de investiții) are o componentă ciclică preponderentă, dar și o componentă structurală, aceasta din urmă fiind rezultatul dispariției anumitor ramuri industriale interne producătoare de utilaje/instalații etc. Astfel, creșterea economică anterioară crizei s-a reflectat în majorarea deficitului cu bunuri de capital la 5,3% din PIB în 2007, după care a urmat o reducere semnificativă a investițiilor și a cererii de bunuri de capital (inclusiv din import), astfel că deficitul a atins un minimum de 1% din PIB în anul 2010. Relansarea economică, dar și creșterea absorbției de fonduri europene (inclusiv a subvențiilor pentru agricultură) au condus la majorarea cererii de bunuri de capital (de exemplu, importurile de tractoare au fost de 0,45% din PIB în 2016, ca urmare a amplificării importurilor cu 83% în numai 3 ani) și la creșterea, respectiv stabilizarea deficitului la aproximativ 2% din PIB.
- 3) Soldul comerțului cu bunuri intermediare are cea mai mare importanță în soldul total al comerțului cu bunuri, caracterizându-se printr-o componentă structurală mai pregnantă comparativ cu cea ciclică. Astfel, deficitul comerțului cu bunuri intermediare s-a situat peste 9,3% din PIB în perioada 2005-2008, după care s-a redus la aproximativ 7% din PIB în 2012, ca urmare a unei cereri interne mai scăzute. Datorită unor investiții străine directe în producția de componente pentru industria auto (precum investiția Daimler în cutii viteză), deficitul comerțului cu bunuri intermediare a atins un nivel minim de 3,2% din PIB în 2016. Componenta structurală este influențată, printre altele, de importurile de combustibili (4 miliarde de euro în anul 2017, numai importurile de uleiuri de petrol, coduri 2709 și 2710) și de importurile de anumite produse chimice, în contextul reducerii activității petrochimice în economia României. Componenta ciclică este rezultatul importurilor de materiale/componente și a exporturilor acestora în concordanță cu dinamica producției industriale. De altfel, sectorul auto din România (cu excepția

Dacia și Ford) se bazează pe realizarea și exportul de componente, în condițiile importării materialelor necesare acestora.

Evidențiem astfel următoarele măsuri propuse de CPE:

- 1) Identificarea clusterelor în care România are avantaje competitive pentru politici de stimulare a producției autohtone în aceste domenii,
- 2) analiza facilităților generale acordate investitorilor și a schemelor de ajutor de stat țintite pentru aceste domenii,
- 3) sprijin privind obținerea de licențe pentru producție,
- 4) creșterea cuprinderii în învățământul dual și tehnic în vederea calificării forței de muncă.

Schemele de ajutor propuse/garanțiile guvernamentale sunt promovate și de alte țări, mult mai dezvoltate. De exemplu, Olanda are o schemă de garanții pentru companiile cu potențial de creștere (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2561_en.htm), garanții pentru IMM (<https://english.rvo.nl/subsidies-programmes/business-bonaire-st-eustatius-or-saba/guaranteed-scheme-sme-loans>), credite fiscale pentru cercetare-dezvoltare (<https://english.rvo.nl/subsidies-programmes/wbso>) s.a.

Revenind la România, măsurile de politici industriale promovate în ultimii ani mai ales pentru ramurile cu valoare adăugată ridicată (de intensitate tehnologică medie și ridicată) își arată efectele pozitive - contribuția industriilor medium and high tech la creșterea economică este substanțială. Existența unor resurse de gaz consistente care vor intra pe piața internă în următorii ani poate fi un bun motor de refacere/consolidare a industriei chimice și petrochimice plus subramurile industriale complementare.

Programele de politici agricole promovate de conducerea Ministerului Agriculturii au dat roade. Fără intervenționismul concretizat în 4,7 miliarde euro subvenții acordate fermierilor în ultimul an și jumătate, 2.000 km de canale cu apă gratuită, fără cele 1,2 milioane ha irigate cu 825.000 contracte de irigații semnate deficitul în domeniul produselor agroalimentare ar fi crescut făcând incertă creșterea economică de 6,9% în 2017 și de 4,1% în 2018. În plus, aceste programe de intervenție vor stimula oferta agregată pe termen lung, cu efecte pozitive în soldul balanței comerciale.

Activarea Programelor de Tomate românești (buget cheltuit de 32 milioane euro pentru 11.000 beneficiari), Dezvoltarea Raselor de Suine Românești Bazna și

Mangalița (4,5 milioane lei, cu o subvenție de 250 lei / purcel) și a celui de Colectare și Comercializare a Lânii (36 milioane lei, 36 mii tone) a condus la ameliorarea balanței comerciale. Asocierea producătorilor ar fi o măsură care ar amplifica efectele pozitive ale acestor programe și ar îmbunătăți gradul de prelucrare pe lanțul de produse agroalimentare.

❖ **Convergența reală - unul din principalele repere ale strategiei integrării europene**

- Termenul s-a folosit doar spre a caracteriza tendințele de apropiere a nivelurilor de dezvoltare a economiilor reale sau procesul ajungerii din urmă a economiilor avansate de către economiile sărace;
- Termenul s-a extins și asupra evoluției în timp a unor aspecte legate de îndeplinirea condițiilor de aderare la Uniunea Europeană;
- De asemenea, termenul conține și atenuarea la un nivel satisfactor a decalajelor de dezvoltare între regiunile statelor candidate;
- Apropierea nivelului indicatorilor economici, sociali, monetari, financiari și de performanță ai țărilor/regiunilor, asigurarea reducerii decalajelor privind nivelul dedezvoltare, asigurarea stabilității monetare și financiare în toate țările, precum și compatibilizarea structurilor și mecanismelor instituționale și administrative alediferitelor țări/regiuni fac obiectul studiilor despre convergență.

Convergența reală – concept structural

Convergența reală exprimă:

- Tendințele de apropiere a nivelurilor de dezvoltare a economiilor reale, inclusiv procesul-tendență de reducere a decalajelor dintre economiile avansate și economiile sărace prin creșterea ritmurilor de dezvoltare a celor de pe urmă;
- Măsura în care evoluează în timp procesele legate de îndeplinirea condițiilor de aderare la Uniunea Europeană prin compatibilizarea instituțională și administrativă (transpunerea și aplicarea acquis-ului comunitar);
- Măsura în care evoluează în timp procesele corelate asigurării stabilității economice și monetare, precum și procesele legate de asigurarea criteriilor de acces la Zona Euro a țărilor membre UE;

- Gradul în care procesul de integrare prinde contur real (măsura în care strategiile de integrare sunt implementate la nivelul statelor membre, al Uniunii Europene ca organism supranațional).

Concluzii privind convergența la nivel regional și județean

- Între județele României, a avut loc un proces de accentuare a decalajelor economice în perioada 2000 – 2014.
- Totodată, între regiunile din zona ECE, decalajele economice s-au redus în perioada 2000 – 2015.
- Aceste evoluții pot fi explicate prin convergența celor mai performante regiuni ale României la media ECE.

Beneficiile aderării la zona euro

- Creșterea exporturilor.
 - Efectul estimat a fost de 5-10% pentru statele din zona euro (EA11) înainte de criza economică, mult sub estimarea inițială de 85%.
 - Nesemnificative pentru Slovenia și Slovacia.
- Reducerea dobânzilor.
 - Scăderi semnificative ale dobânzilor pentru țările cu o istorie de inflație ridicată înainte de criza economică.
 - Dobânzile scăzute au contribuit la criza îndatorării – accesul la credite cu un cost redus a facilitat supraîndatorarea populației și la expunerea sectorului bancar la anumite sectoare de activitate (construcții, imobiliare) în perioada de expansiune economică pre-criză și, ulterior, pe fondul efectelor recesiunii, scăderii cererii agregate și a creșterii ratei șomajului în zona euro, a condus la o creștere a stocului de credite neperformante și a intensificat problemele în sectorul bancar.
- Reducerea costului capitalului și creșterea investițiilor străine directe.
 - efectul estimat asupra ISD în țările din zona euro (EA11) a fost de 17%.
- Creșterea rezistenței la șocuri externe.

Costurile aderării la zona euro

- Pierderea instrumentelor de politică monetară și de curs de schimb (cedarea de suveranitate către Banca Centrală Europeană)

- Astfel, cursul de schimb nu mai poate fi utilizat ca un instrument pentru restabilirea rapidă a competitivității prin deprecierea monedei naționale. Acesta este de obicei un instrument foarte util în timpul crizei economice sprijinind exporturile.
- Devalorizarea internă (în engl. *internal devaluation*) rămâne principalul instrument de ajustare, care urmărește deprecierea în termeni reali a monedei naționale prin ”sufocarea” cererii interne și generarea de deflație. Totuși, implementarea măsurilor de devalorizare internă are efecte sociale negative, având în vedere că scăderea cererii de bunuri și servicii se transformă în scăderea cererii de forță de muncă, implicit creșterea șomajului și reducerea salariilor.
- Politica monetară unică (în lipsa reformelor structurale)
 - Poate fi neadecvată nevoilor diferitelor state membre – inclusiv în ceea ce privește preferința pentru niveluri diferite ale inflației și șomajului
 - Statele în curs de recuperare a decalajelor pot avea nevoi diferite față de statele avansate.
- Limitarea rolului băncilor centrale (funcția de împrumutător de ultimă instanță rămâne neclară).
- Incertitudini privind modul de funcționare a zonei euro.
- Acumularea de dezechilibre
 - Instrumentele actuale de monitorizare a CE, procedura dezechilibrelor macroeconomice, a mecanismului de alertă și brațul preventiv al Pactului de Stabilitate și Creștere pot preveni acumularea dezechilibrelor.

❖ Produsul intern brut potențial

Principalele caracteristici ale modelului european

- Model realizat de către DGECFIN, dar agreat la nivel metodologic de toate statele membre;
- Cel mai ridicat grad de transparență: soft și date în secțiunea publică de pe Circabc;
- Cadru de estimare bazat pe funcția de producție Cobb-Douglas (chiar dacă alternativ se folosește și filtrul Hodrick- Prescott);
- Metoda este robustă (tratament egal pentru UE28) și simplă (ușor de comunicat publicului larg);

- Comparativ cu FMI și OCDE: cele mai reduse revizuirii pe seria istorică;
- Modelul se perfecționează continuu în cadrul grupului de lucru privind Output-gaps din structura EPC.

PIB potențial și output-gap în România și UE

Efectele crizei economice în UE

Criza economică a acționat la nivelul tuturor elementelor componente ale PIB potențial:

- Stocul de capital: afectat de investițiile reduse ca urmare a subutilizării capacităților de producție, înăsprirea condițiilor de creditare, creșterii costului capitalului și reducerii influxului de investiții străine directe în economie;
- Munca: acest factor a fost afectat atât la nivel cantitativ, prin creșterea șomajului și mai cu seamă a celui pe termen lung, cât și calitativ, respectiv deteriorarea capitalului uman;
- Productivitatea totală a factorilor (PTF): scăderea PTF a fost cauzată de declinul cheltuielilor cu cercetarea și dezvoltarea (care au un caracter pronunțat prociclic), de încetinirea restructurării industriale, precum și înrăutățirea condițiilor financiare pentru firmele noi.

Perfecționări metodologice

Înainte de anul 2002: doar metoda statistică prin simpla filtrare a seriei PIB cu ajutorul filtrului Hodrick-Prescott;

După anul 2002: s-a adoptat metoda structurală (funcția de producție) oficial (în paralel filtrul HP), care a fost îmbunătățită prin schimbări succesive:

1. introducerea orelor lucrate (2005);
 2. utilizarea capacității de producție (2010), iar pentru RO din 2015;
 3. curba Phillips neo-keynesiană (2014), inclusiv pentru RO;
- Singurul element care nu a fost vizat până în prezent de îmbunătățiri este stocul de capital (în program începând cu anul 2016)

Cerințe ale guvernării economice a UE raportate la PIB potențial

Obiectivul pe termen mediu – deficit structural

Fiecare stat membru are un obiectiv pe termen mediu (OTM) diferențiat pentru poziția sa bugetară. Aceste obiective bugetare pe termen mediu specifice fiecărei

țări se pot abate de la cerința unei poziții apropiate de echilibru sau excedentare, asigurând o marjă de siguranță în ceea ce privește limita de 3% din PIB fixată pentru deficitul bugetar.

- 22 SM și-au asumat în prezent să respecte Compactul fiscal și implicit (OTM):
 - 19 SM din zona euro
 - 3 SM din afara zonei euro (Bulgaria, Danemarca și România).
- SM care nu au ajuns la OTM trebuie să-și îmbunătățească balanța structurală cu 0,5% din PIB anual ca referință (mai mult în “*perioadele bune*” și mai puțin în “*perioadele rele*”)
- Obiectivul bugetar pe termen mediu se revizuieste din trei în trei ani.

Obiectivul bugetar pe termen mediu al unui stat membru poate fi revizuit și în cazul realizării unei reforme structurale cu impact major asupra sustenabilității finanțelor publice.

Deficitul structural

- Soldul bugetar efectiv (diferența între cheltuielile și veniturile bugetare efective) poate fi împărțit în două componente, una ciclică și una structurală:

Soldul bugetar efectiv SEC = Soldul bugetar ciclic (stabilizatori automați) + soldul bugetar structural (politici discreționare)
- **Soldul bugetar structural** reprezintă acel nivel al deficitului bugetar obținut în condițiile în care economia este caracterizată printr-un nivel al PIB egal cu nivelul său potențial și reprezintă soldul rezidual obținut după înlăturarea efectelor ciclului economic și a măsurilor cu efect temporar asupra veniturilor

$$DBS = DB - CC - Mtemp$$

Unde

- DBS – deficitul bugetar structural
- DB – deficitul bugetar consolidat conform SEC
- CC – componenta ciclică a deficitului bugetar
- Mtemp – măsuri one-off și temporare (de ex. Vânzări de active nefinanciare)
- **Soldul bugetar ciclic (componenta ciclică a soldului bugetar) = output gap * ε**

unde Output-gap reprezintă abaterea procentuală a PIB-ului efectiv de la nivelul său potențial, iar ε reprezintă semielasticitatea deficitului bugetar la modificarea volumului activității economice.

Alte cerințe ale guvernantei legate de PIB potențial:

- Evoluția cheltuielilor publice în corelație cu evoluția PIB potențial(nominal);
- Menținerea datoriei publice sub pragul de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht;
- Devieri mici ale evoluției macroeconomice, respectiv a PIB în raport cu estimările privind produsul intern brut potențial;
- Clauza privind reformele structurale se acordă dacă creșterea PIB este negativă sau PIB rămâne mult sub potențialul său (rezultând un output gap negativ mult mai mare decât 1,5% din PIB).

Concluzii

Deficiențe metodologice/conceptuale

- **Stocul de capital** depinde doar de FBCF:
 - Nu se cunoaște consumul real de capital fix; deci nici PIB potențial și OG corecte;
 - Nu se introduce pământul;
- **Deflatorul PIB potențial**, ca și la VNB se preia eronat ca fiind al PIB efectiv;
- Schimbările SEC nu sunt reflectate în seria de timp; se preia creșterea reală din sisteme statistice diferite;
- **Relativitatea evaluărilor** nu se regăsește în relativitatea concluziilor;
- Nu există modalități de **corectare a caracterului moderat (exagerat) al estimărilor**;
- **Sectorul extern/deficitele totale** nu sunt luate în calcul;
- Nu există preocupări pentru detalieri/dezvoltare a PIB potențial regional;
- Seriile de date utilizate sunt anuale, deși există aprecieri că seriile trimestriale ar fi mai oportune.

❖ Studiu cu privire la activitatea de programare economică strategică, cu accent pe aspecte instituționale din Franța

În ceea ce privește experiențe internaționale cu privire la instituțiile cu atribuții de programare economică și strategică, în urma studiilor efectuate de membrii CPE a reieșit că France Strategie este instituția care deține atribuțiile și competențele cu cea mai mare similitudine, raportate la cele ale Consiliului de Programare Economică.

1. France Strategie este o instituție denumită administrativ Comisariatul General pentru Strategie și Prognoză și este o structură independentă de reflecție, expertiză și consultare, atașată primului ministru francez. Obiectivul său este de a contribui la determinarea principalelor orientări pentru viitor, precum și a obiectivelor pe termen mediu și lung de dezvoltare economică, socială, culturală și de mediu. Are un rol determinant în pregătirea și stabilirea reformelor structurale. France Strategie este responsabilă de abordarea politicilor publice, a provocărilor pe termen mediu și lung, organizarea de manifestări (ex.: conferințe) pe anumite teme de interes. Rezultatul activității sale este larg dezbătut în Franța nu numai la nivelul administrației publice, ci și la nivelul principalelor părți interesate.

Misiunea *France Strategie* vizează: evaluarea politicilor, în special a impactului acestora asupra dezvoltării economice; anticiparea provocărilor; dezbaterile propunerilor de priorități de politică; formularea de propuneri noi în ceea ce privește politicile publice.

Cu toate că *France Strategie* este un *think-tank* public, instituția se bucură de o largă autonomie. Întreaga responsabilitate a publicațiilor (*policy papers* sau *notes*) cade în sarcina șefului acestei organizații. A fost menționat faptul că nu toate publicațiile sunt andosate de către guvernul francez, ci sunt avute în vedere de acesta în procesul de luare a deciziilor.

France Strategie interacționează cu toate categoriile de *acționari* de la nivel administrativ, guvernamental, parteneri sociali, mediul academic etc. Programul său de lucru este aprobat de guvern și acoperă domenii precum economia, drept, sociologia, iar în structura sa organizatorică sunt cuprinși funcționari publici cu o bogată experiență în ceea ce privește administrația publică. De asemenea, la nivelul instituției există și un *Centru de cercetare în domeniul relațiilor internaționale* (CEPI), ce grupează economiști cu o bogată experiență în domeniul relațiilor internaționale, precum și un *Consiliu de Analiză Economică* care elaborează opinii pentru primul ministru. Aceste structuri sunt finanțate din bugetul *France Strategie*; are relații strânse cu mediul politic, parlament, funcționari cu grad înalt din ministere, Cabinetul primului ministru, partenerii sociali, mediul academic, centre de cercetare, dar și cu reprezentanți din cadrul departamentelor administrației locale și instituțiilor europene.

Totodată, din analiza CPE rezultă că alte 4 instituții din Uniunea Europeană și nu numai au atribuții și competențe asemănătoare, astfel cum urmează:

2. Biroul pentru analiza politicilor economice (CPB, NL) este o instituție ce a fost creată în anul 1945 de către Jan Tinbergen, primul laureat al premiului NOBEL în economie (1969).

Analizele CPB se elaborează fie din proprie inițiativă, fie la solicitarea guvernului, a parlamentului, membrilor individuali ai parlamentului, sindicatelor, asociațiilor/federațiilor patronale.

Principala misiunea CPB o reprezintă elaborarea de analize/evaluări cu privire la politicile economice. Acestea sunt luate în considerare în procesul de luare a deciziilor de către factorii de decizie politică.

CPB face parte din Ministerul pentru Afaceri Economice, activitatea sa fiind parțial finanțată din bugetul acestuia. În scopul asigurării independenței și autonomiei funcționale, maxim 20% din bugetul său anual poate proveni din lucrări de cercetare contractate extern.

Structura CPB include un *Comitet Consultativ*, departamente de specialitate pentru o serie de domenii relevante (industrie, energie, cercetare etc).

Principalele domenii de cercetare vizează: macroeconomia (analiza productivității și creșterii economice la nivel macro); concurență și mediu (analiza productivității la nivelul firmelor și impactul efectelor externe asupra acesteia); forța de muncă și Educația (analiza productivității forței de muncă și capitalului uman); finanțe publice.

Cel mai cunoscut produs al CPB îl reprezintă prognozele economice trimestriale privind dezvoltarea economiei olandeze. Pe lângă acestea, analizele CPB mai includ și analize cost-beneficiu ale planurilor de infrastructură, precum și analize cantitative pentru un număr mare de domenii etc.

CPB analizează, de asemenea, propunerile de politici în mai multe moduri și evaluează efectele măsurilor de politică care au fost deja implementate. Cercetări sunt realizate și în ceea ce privește: efectele economice ale îmbătrânirii populației, globalizării, crizelor economice și financiare etc. Uneori această cercetare este finanțată fie intern (ministere), fie extern (de ex.: COM).

O prognoză economică specială (pe termen mediu) este publicată la începutul fiecărui ciclu electoral. Acesta acoperă o perioadă de patru ani și este diferită de prognozele trimestriale ori cea anuală, de primăvară.

Începând din anul 1986, CPB a oferit partidelor politice interesate o analiză a efectelor economice ale propunerilor de politici, incluse în programele de guvernare ale partidelor. După terminarea alegerilor, CPB este deseori invitat să analizeze toate sau unele dintre propunerile de politici, mai ales atunci când se derulează procesul de negocieri pentru formarea unui nou guvern.

3. *Departamentul pentru Comunități și Administrația Locală (Department for Communities and Local Government – UK)* elaborează și actualizează *Planul Național privind Cadrul Politicilor Economice*.

4. Asociația Americană de Planificare (APA) - Platformă pentru o comunitate mai puternică și mai echitabilă prin planificare. **APA** elaborează *strategii de politici economice* pentru crearea unor comunități mai puternice și mai echitabile și furnizează cele mai recente date de la nivel federal care să sprijine planificarea locală eficientă în luarea deciziilor.

În fiecare an **APA** realizează armonizarea priorităților legislative pentru a sprijini activitatea de planificare.

5. Inovație Știință și Dezvoltare Economică (Innovation, Science and economic development, Canada)

Sectorul de politici strategice face recomandări și dezvoltă politici care să sprijine funcționare economiei în mod eficient și să creeze condiții în care mediul antreprenorial să se dezvolte și să fie competitiv. Prin stabilirea unor reguli clare și echitabile care îmbunătățesc condițiile pentru investiții și sprijinirea inovării, lucrăm la îmbunătățirea bunăstării economice și sociale a tuturor cetățenilor.

Planul de reglementare pentru viitor: 2017-2019

Planul are în vedere furnizarea în timp util a unui semnal privind modificările cadrului de reglementare care sunt avute în vedere de către guvern. Prin aceasta se urmărește ca procesul de reglementare să fie cât mai transparent și să răspundă nevoilor mediului de afaceri și consumatorilor.

❖ Dublu standard în aplicarea regulilor fiscale europene

Domnul prof.univ.dr.Cristian Socol, membru CPE, a prezentat în ședința din 20 noiembrie 2018 studiul "Dublu standard în aplicarea regulilor fiscale europene" în care a arătat, în detaliu, situația fiscală din fiecare țară membră a Uniunii Europene cu scopul de a vedea cât de justificate sunt avertizările permanente făcute României și Ungariei în ceea ce privește încadrarea în ținta de deficit bugetar de maxim 3% din PIB.

Analiza a fost realizată pe baza evaluării publicate de Comisia Europeană în luna mai 2018 cu privire la Programele de Convergență și Programele de Stabilitate prezentate oficial de către țările membre. În evaluările pentru fiecare țară există capitole separate care indică modul în care se îndeplinesc regulile fiscale europene-regula fiscală privind deficitul bugetar structural și regula fiscală privind criteriul datoriei guvernamentale.

Studiul a prezentat în detaliu câte țări încalcă principiile referitoare la deficit bugetar efectiv de maxim 3% din PIB, la datoria publică de maximum 60% din

PIB sau criteriile mai noi referitoare la deficit structural de până în 0,5% din PIB potențial în țările cu datorie mare și 1% din PIB potențial în țările cu datorie mică. Autorul a analizat și modul în care se respectă criteriul datoriei publice - regula fiscală prin care se cere statelor membre cu datorii guvernamentale de peste 60% din PIB să converge către această țintă și a analizat și câte țări își îndeplinesc MTO (obiectivele bugetare pe termen mediu).

Rezultatele arată că :

- 17 țări din 28 (adică 61% dintre țările UE28) nu îndeplinesc regula fiscală privind deficitul structural. Acestea sunt: Austria, Belgia, Franța, Estonia, Finlanda, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania și Marea Britanie;
- 17 țări membre (61% din total) nu respectă MTO (obiectivele bugetare pe termen mediu). Acestea sunt: Austria, Belgia, Franța, Estonia, Finlanda, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Marea Britanie;
- 15 țări din UE28 (adică peste jumătate) nu îndeplinesc criteriul datoriei guvernamentale, care trebuie să fie mai mică de 60% din PIB. Acestea sunt: Austria, Belgia, Croația, Cipru, Franța, Finlanda, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Portugalia, Slovenia, Spania, Marea Britanie;
- 10 țări nu îndeplinesc criteriul reducerii datoriei guvernamentale spre ținta de 60% din PIB (7 state membre beneficiază de o perioadă de tranziție de 3 ani). Nu îndeplinesc Belgia, Grecia și Italia și beneficiază de perioadă de tranziție Cipru, Franța, Irlanda, Portugalia, Slovenia, Spania și Marea Britanie;
- Spania este singura țară care nu a îndeplinit criteriul de deficit bugetar efectiv de 3% din PIB.

Concluzii:

Studiul avansează ideea că trebuie reformat cadrul instituțional privind regulile fiscale europene având în vedere că printre țările cu derapaje substanțiale se află Franța, Spania, Italia, Belgia, Portugalia (chiar și Germania a depășit limita de 60% din PIB în ultimii ani). În mai 2018, Spania și Franța erau în Procedura de Deficit Bugetar Excesiv iar progresele nu par a fi încurajatoare în ceea ce privește sănătatea finanțelor publice din aceste două țări în 2018 și 2019.

Autorul atrage atenția asupra unor idei care au apărut în spațiul european, punctând probleme ale actualului sistem fiscal din Uniunea Europeană. Demnitari din țările mari din Zona Euro, institute de cercetare, mediul academic au atenționat că

regulile fiscale trebuie modificate, recredibilizate, astfel încât să asigure marjă de dezvoltare. Miniștrii de finanțe din opt state au ridicat problema deficiențelor de estimare a indicatorului sold bugetar structural, se arată în studiu.

❖ **Analiza comparativă a utilizării schemelor de ajutor de stat în U.E.**

Din necesitatea formulării unor soluții de politici economice, CPE a analizat schemele de ajutor de stat în Uniunea Europeană și a emis următoarele:

- Utilizarea mai multor tipuri de instrumente prin care să se sprijine creșterea economică și a investițiilor, precum ajutoare nerambursabile, scheme de garantare și contragarantare a creditelor pentru companii, parteneriate în regim public-privat.

Având în vedere ultimele evoluții privind (i) reducerea ratei de creștere economică de la 6,9% în 2017 la o estimare de peste 4% în 2018; (ii) restricțiile impuse creditării în cazul companiilor și persoanelor fizice, inclusiv prin plafonarea în ceea ce privește gradul de îndatorare; (iii) activarea unor măsuri macroprudențiale de tipul amortizoarelor de către Banca Centrală; (iv) necesitatea unui stimul investițional puternic în economia românească, dar și (v) nevoia de a dezvolta a anumite sectoare considerate strategice, rezultate din Analizele de competitivitate ale CNSP, Consiliul de Programare Economică a concluzionat următoarele:

- Activarea soluției de dezvoltare prin scheme de ajutor de stat, scheme de garantare / contragarantare a creditelor plus soluția PPP; Soluția stimulării prin scheme de garantare are avantajul restartării motoarelor de creștere economică prin investiții fără a avea impact pe deficit și datorie;
- Implementarea schemelor de ajutor de stat dar și de garantare /contragarantare ar conduce la un cerc virtuos – investiții mai mari – creștere economică – mărirea veniturilor bugetare – resurse mai multe pentru stimularea investițiilor – creștere economică;
- Schemele de ajutor de stat și garantare /contragarantare pot fi complementare unor programe de investiții publice existente deja/ viitoare precum și proiectelor finanțate din fonduri europene structurale și de coeziune.

2.2 Analize ale CNSP și ale grupurilor de lucru avizate de CPE

Grupurile de lucru avizate de Consiliul de Programare Economică sunt:

- Grupul de lucru "**Forta de muncă**", constituit prin Ordinul nr. 143/09.05.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- "**Grupul de lucru de analiză și strategie macroeconomică**", constituit prin Ordinul nr. 153/31.05.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- "**Grupul de lucru privind politicile publice și propuneri legislative**", constituit prin Ordinul nr. 153/31.05.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru "**Proiecte de investiții în parteneriat public-privat**", constituit prin Ordinul nr. 154/31.05.2018, modificat și completat prin Ordinul nr. 167/10.07.2018, Ordinul nr. 169/18.07.2018 și Ordinul 253/16.10.2018 cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru pentru "**Proiecte de infrastructura rutieră, feroviară, aeriană și de metrou**" constituit prin Ordinul nr. 203/21.08.2018, modificat și completat cu Ordinul nr.254/16.10.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru pentru "**Proiecte în domeniul turismului**" constituit prin Ordinul nr. 204/21.08.2018, modificat și completat cu Ordinul nr.255/16.10.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru pentru "**Proiecte în domeniul sănătății**" constituit prin Ordinul nr. 205/21.08.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru pentru "**Proiecte în domeniul energiei**" constituit prin Ordinul nr. 206/21.08.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru pentru "**Proiecte de amenajare portuară, fluvială și de irigații**" constituit prin Ordinul nr. 207/21.08.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru "**Operarea de servicii in PPP , în domeniul sănătății, în cadrul unui pachet compus din spitale CFR**" constituit prin Ordinul nr. 238/10.10.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru "**Amenajarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație**" constituit prin Ordinul nr. 239/10.10.2018, modificat și completat cu Ordinul nr.263/31.10.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru "**Centrala hidroelectrică cu acumulare prin pompaj Tarnița-Lapuștești**" constituit prin Ordinul nr. 240/10.10.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).

- Grupul de lucru " **Un nou complex turistic pentru ski în masivul Făgăraș** " constituit prin Ordinul nr. 241/10.10.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru " **Spitalul regional Târgu Mureș** " constituit prin Ordinul nr. 242/10.10.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru " **Autostrada Târgu Neamț-Iași-Ungheni** " constituit prin Ordinul nr. 243/10.10.2018, modificat și completat cu Ordinul nr.298/10.12.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru pentru " **Pregătirea documentației de atribuire a proiectelor realizate în PPP** " constituit prin Ordinul nr. 244/10.10.2018, modificat și completat cu Ordinul nr.275/06.11.2018 și Ordinul nr.297/10.12.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru " **Spitalul regional Brăila -Galați** " constituit prin Ordinul nr. 278/12.11.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).
- Grupul de lucru " **Autostrada București-Craiova-Calafat-Drobeta Turnu Severin-Lugoj** " constituit prin Ordinul nr. 299/10.12.2018 și cu respectarea prevederilor O.G. nr. 22/2007 (r).

Grupul de lucru "Forță de Muncă", al cărui coordonator este domnul Cristian Socol, membru al Consiliului de Programare Economică, a realizat în semestrul II 2018 următoarea analiză:

❖ **Analiza măsurilor pentru creșterea ocupării și reducerea deficitului forței de muncă**

Măsurile propuse de Consiliul de Programare Economică cu privire la problematica complexă a pieței muncii din România, axată pe soluții pentru compensarea dificultăților investitorilor de a-și asigura necesarul de forță de muncă, precum și pentru reducerea deficitului de forță de muncă și a ratei șomajului din anumite zone.

1. Pensionarii care se încadrează cu contract de muncă după împlinirea vârstei standard de pensionare beneficiază de o majorare de trei ori punctajul aferent perioadei lucrate suplimentar după vârsta standard de pensionare (CPE).

➤ **Argumente pentru aplicarea măsurii**

- populația vârstnică reprezintă o resursă insuficient folosită în economia României;

- munca la vârste înaintate trebuie să fie încurajată, deoarece rezultatele pot fi pozitive, atât pentru cei în cauză, respectiv pentru creșterea economică a României;
- se estimează că ponderea populației cu vârsta mai mare sau egală cu 65 de ani se va dubla, de la 15% la 30%, până în anul 2060, existând posibilitatea de a exercita o presiune puternică asupra costurilor aferente pensiilor, serviciilor medicale și serviciilor de îngrijire de lungă durată;
- în România, durata medie de viață a crescut semnificativ în ultimii 60 de ani, speranța de viață la naștere crescând cu aproximativ 14 ani pentru femei și 10 ani pentru bărbați;
- majoritatea pensionarilor ocupați lucrau în sectorul agricol (90,6% - 278 mii persoane) și aveau statut profesional de lucrător pe cont propriu sau lucrător familial neremunerat;
- la nivel national exista aproximativ 85 mii contribuabili (de 65 ani și peste) la sistemul de pensii publice;
- Comisia Europeană definește îmbătrânirea activă drept „ajutorul acordat oamenilor pentru ca aceștia să rămână responsabili pentru propria viață cât mai mult timp posibil pe măsură ce îmbătrânesc și, dacă este posibil, să-și aducă contribuțiile în economie și în societate”.

2. Facilități pentru angajarea studenților(CPE).

- scutirea de la plata CAS pe perioada studiilor (va fi suportată din bugetul asigurărilor sociale de stat);
- beneficiere de stagiu de cotizare cu dublul punctajului anual la venit egal cu salariu minim pe economie pentru cei cu studii superioare.

3. Completarea Legii nr.52/2011 - privind exercitarea unor activități cu caracter ocazional desfășurate de zilieri (CPE):

În care să fie precizat că în cazul în care un zilier lucrează mai mult de 15 zile într-o lună la același beneficiar, acordul lui de zilier să se transforme în contract individual de muncă pe minim o lună;

- să se facă precizarea că, un zilier nu poate presta activități la mai mulți angajatori într-un an;
- schimbarea indicatorului la care se raportează nivelul remunerației.

➤ **Argumente pentru aplicarea măsurii**

- în prezent pentru zilieri se preia ca sumă minimă pe oră salariul minim orar;
- angajatorul nu plătește sarcina sa pentru CAS;
- de la 1 ianuarie 2018, conform unui salariu minim brut de 1900 lei (inclusiv transfer CAS), tariful pe oră ar fi de 11,44 lei/oră. La un impozit de 10%, plata orară netă este de 10 lei;
- fiind vorba de transfer ar trebui să se includă și CAS la zilieri (35%), dar fără reducerea valorii nete față de acest an (respectiv 7,33 lei/oră);
- dacă nu se introduce obligativitatea plății CAS la persoana zilieră;
- aceasta va avea o creștere de venit net de 43% fără o sarcină suplimentară pentru angajator;
- ca urmare va exista încă un stimulent pentru extinderea muncii de tip zilier;
- de asemenea, se va folosi munca zilieră doar o perioadă din lună, când sunt cu adevărat lucrări ocazionale;

Concluzii

- o persoană în calitate de zilier poate lucra pe toata perioada unui an la mai mulți angajatori (legea 52/2011 la art.4(4) precizează "Niciun zilier nu poate presta activități pentru același beneficiar pe o perioadă mai lungă de 90 de zile cumulate pe durata unui an calendaristic");
- activitatea desfășurată în condițiile prezentei legi nu conferă zilierului calitatea de asigurat în sistemele de asigurări publice (în timp ce unui beneficiar de ajutor social i se platește contribuția de asigurare de sănătate, conform Legii nr. 416/2001);
- contractul individual de muncă pe perioada determinată se poate încheia și pe o perioadă de minim 1 lună; având în vedere că prin lege se stabilește că munca de tip zilier se desfășoară pentru activități cu caracter ocazional, utilizare pe o perioadă mai lungă de timp(chiar și 90 de zile cum este prevazut în lege) sau desfășurarea de către lucrătorii necalificați a unei astfel de activități în permanență la mai mulți beneficiari se poate aprecia că acest comportament reprezintă în fapt o modalitate de reducere a sarcinii fiscale a angajatorilor prin așa zisă " muncă la gri";
- ca urmare , un contract individual de minim o lună ar aduce avantaje pentru angajat acesta obținând dreptul la asigurări sociale și un loc de muncă mai stabil;
- calitatea de zilier a unei persoane duce la o fiscalitate redusă pentru angajatori.

➤ **Efecte benefice**

- facilitează salariatului găsirea unui loc de muncă, remunerație corespunzătoare perioadei lucrate îi permite cumularea vechimii în muncă și a experienței/calificării obținute prin această formă de prestare a muncii;
- pe durata determinată acesta dobândește un loc de munca temporar;
- beneficiază de concediu de odihnă proporțional cu perioada lucrată;
- la încetarea contractului individual de muncă pe durată determinată, zilele de concediu de odihnă neefectuate se compensează în bani;
- posibilitatea încheierii unui contract individual de muncă pe durată nedeterminată după un numărul maxim de contracte succesive încheiate pe durată determinată admis de Codul muncii;
- în cazul unui contract de muncă pe perioadă determinată poți lua credit de la bancă pe perioada contractului;
- beneficiazi de ajutor de șomaj, conform legislației în vigoare;
- **avantajele angajatorilor** ca urmare a încheierii unui contract individual de muncă pe perioada determinată:
 - satisfac nevoile activității cu caracter temporar (de regulă vara sau iarna) prin înregistrarea unor costuri adecvate;
 - suplinesc forța de muncă în cazul supraaglomerării;
 - asigură desfășurarea activității cu oameni cu experiență în muncă pe care au desfășurat-o în cazul în care transformă un acord de zilier în contract pe perioadă determinată.

4. Stimulente pentru creșterea ocupării (MMJS/ANOFM)

- **Prima de activare** – se majorează de la 500 lei la 1.000 lei; se acordă șomerilor înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, de cel puțin 30 de zile, care nu beneficiază de indemnizație de șomaj, dacă se angajează cu normă întreagă, pentru o perioadă mai mare de 3 luni.
- **Subvenții pentru angajatorii care încadrează absolvenți** - se majorează suma de la 900 lei la 2.250 lei lunar; se ofera angajatorilor pe o perioadă de 12 luni, dacă angajează pe durată nedeterminată, absolvenți ai unor instituții de învățământ; pentru angajarea absolvenților cu handicap, perioada de subvenționare este de 18 luni.

- **Subvenții pentru angajatorii care încadrează alte grupuri țintă** - se majorează suma de la 900 lei la 2.250 lei lunar pe o **perioadă de 12 luni, pentru încadrarea următoarelor categorii de persoane:**
 - ✓ Șomeri în vârstă de peste 45 de ani;
 - ✓ Șomeri care sunt unici susținători ai familiilor monoparentale;
 - ✓ Șomeri de lungă durată;
 - ✓ Tineri NEET;
 - ✓ Persoane cu handicap.
- **Subvenții pentru angajatorii care încadrează persoane care mai au 5 ani până la îndeplinirea condițiilor de pensie anticipată sau a pensiei pentru limită de vârstă** – se majorează suma de la 900 lei la 2.250.
- **Subvenții pentru angajatorii care încadrează tineri marginalizați** - se acordă pe o perioadă de 36 de luni și este în valoare de 2000 lei lunar/persoană.
- **Subvenții pentru angajatorii care organizează ucenicii** - se majorează suma de la 1.125 lei la 2.250 lei lunar/ucenic pe perioada derulării contractului de ucenicie de la 1-3 ani.
- **Subvenții pentru angajatorii care organizează stagii pentru absolvenții de învățământ superior** - se majorează suma de la 1.350 lei la 2.250 lei lunar/stagiatar pe perioada derulării contractului de stagiu de 6 luni.

➤ **Efecte benefice:**

- reducerea urgentă a deficitului de forță de muncă identificat la nivel național, prin majorarea cuantumului subvențiilor acordate angajatorilor;
- maximizarea absorbției fondurilor externe nerambursabile pentru perioada 2018-2020, aferente cadrului financiar 2014-2020 din Programul Operațional Capital Uman;
- estimarea de angajarea a unui nr de 72.000 de șomeri/an (excepție făcând anul 2018 unde estimarea este de 12.000 șomeri).

➤ **Modalități eficiente de promovare a măsurii**

- ANOFM va realiza o campanie de promovare privind majorarea cuantumurilor măsurilor acordate potrivit modificărilor legislative și va sprijini angajatorii pentru accesarea acestora (comunicate de presa, vizite la angajatorii, elaborare de pliante, informări în Consiliile consultative și la nivelul Comisiilor de dialog social, etc).

5. OUG Locuințe de serviciu (finalizată) (CNSP/CPE) și Prima de instalare (în vigoare, MMJS)

- **OUG locuințe de serviciu**, ajutor nerambursabil 15.000 euro pentru un apartament de 2 camere și 7500 euro pentru o garsoniera plus garantarea de către stat a unei părți din creditul contractat de furnizor pentru construcția de locuințe de serviciu;
- măsura se va aplica complementar cu **Prima de instalare(MMJS)**
- ✓ 12.500 lei pentru șomerii care se angajează într-o altă localitate;
- ✓ 15.500 lei pentru șomerii însoțiți de membrii familiei;
- ✓ dacă ambii soți îndeplinesc criteriile, unul va primi 12.500 lei iar celălalt 3.500 lei.

➤ Argumente și efecte benefice pentru aplicarea măsurii

- în vederea îndeplinirii rolului economic al statului, prin realizarea de investiții în capitalul uman, cu efecte benefice asupra dezvoltării pe termen lung;
- proiectele investiționale aflate în derulare sau anunțate pentru următorii 2 – 3 ani de către firmele private se localizează în zone cu dificultăți în asigurarea cu forță de muncă, pentru că avantajele legate de transport, veniturile populației și cererea locală au fost mai importante;
- șomajul este foarte redus în marile centre economice, ceea ce diminuează foarte mult resursele de muncă pentru investiții.
- îmbunătățirea mobilității forței de muncă;
- în fiecare regiune de dezvoltare și județ există o resursă importantă de forță de muncă subutilizată;
- îmbunătățirea competitivității producției prin reducerea costurilor cu forța de muncă;
- maximizarea efectelor de propagare a marilor investiții localizate din zonele urbane către mediul rural;
- reducerea decalajelor de ocupare dintre marile orașe și localitățile rurale și urbane mai puțin dezvoltate; se îmbunătățește semnificativ mobilitatea forței de muncă;
- stimularea investitorilor de a-și orienta proiectele către piața românească;
- stimularea construcțiilor, sector cu contribuție încă redusă la creșterea economică.

6. Voucher de 1000 euro pentru respecializare (a doua specializare) pe timp de 9 luni în IT&C(CPE)

- în cazul absolvenților de studii superioare din alte domenii;
- doar în baza unor certificate de formare emise de furnizorii autorizați de formare profesională.

7. Sprijinirea dezvoltării entităților de economie socială (în vedere angajării persoanelor vulnerabile, cum ar fi romii, femeile casnice, persoane cu dizabilitati, persoane marginalizate social, etc)(MMJS), prin:

- acordarea unui procent din impozitul plătit de firmele ce au ca obiect de activitate jocuri de noroc, pentru susținerea activității Întreprinderilor Sociale de Insertie(ÎSI);
- acordarea unei subvenții pentru cei care înființează firme de economie socială ca ÎSI, pe o perioadă limitată (ex: minim 6 luni);
- scutiri sau reduceri de la plata impozitului/taxei pe clădiri și terenuri a proprietarilor care le-au dat spre folosință întreprinderilor sociale/ÎSI pentru desfășurarea activităților acestora ;
- scutirea în totalitate de la impozitare a investițiilor făcute pentru dezvoltarea entităților de economie social;
- înființarea unui fond public-privat (donații, etc) exclusiv pentru activități de acompaniament, calificare la locul de muncă a persoanelor vulnerabile.

8. Combaterea muncii la negru (MMJS/ITM) prin modificarea și completarea Legii nr.53/2003 – Codul muncii, cu următoarele măsuri:

- creșterea de 10 ori a amenzilor și înăsprirea sancțiunilor pentru angajatorii care utilizează muncă la negru;
- extinderea sancțiunilor și către persoana fizică care acceptă să lucreze fără forme legale;
- consolidarea mecanismelor de supraveghere și sancțiune prin implicarea inspectoratelor teritoriale de muncă, a administrației fiscale și a partenerilor sociali;
- activități de informare (tv) privind efectele muncii nedeclarate și de sensibilizare a populației privind riscurile asociate muncii nedeclarate (sancțiunile);
- verificarea concordanței dintre locul de muncă declarat ca fiind de “muncitor necalificat” și activitatea efectivă a acestuia (munca să fie calificată - sancțiune).

9. Adaptarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic (IPT) la nevoile pieței muncii și creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul profesional și tehnic la 60% din totalul elevilor cuprinși în învățământul liceal și în cel profesional(MEN/CNDIPT)

- burse profesionale pentru elevii înscriși în învățământul profesional, nivelul 3 de calificare;
- acoperirea cheltuielilor de cazare și masă din internate pentru elevii din învățământul profesional;
- studii și cercetări periodice pentru anticiparea timpurie a nevoilor de calificări și de competențe ale pieței muncii și determinarea tendințelor pe termen scurt și mediu, în scopul planificării strategice a ofertei IPT și pentru revizuirea calificărilor și programelor școlare;
- dezvoltarea/actualizarea calificărilor profesionale, standardelor de pregătire profesională (SPP), curriculumului și auxiliarelor curriculare, pentru creșterea relevanței formării profesionale inițiale pentru piața muncii;
- îmbunătățirea calității formării profesionale prin mecanisme de asigurarea calității învățării la locul de muncă în IPT, mecanisme de monitorizare, evaluare și revizuire sistematică a calității formării profesionale la nivelul sistemului IPT, mecanisme de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare profesională inițială;
- Monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților IPT în scopul adaptării calificărilor și programelor școlare;
- Dezvoltarea competențelor resursei umane implicate în furnizarea programelor de formare profesională în IPT (cadre didactice și personalul operatorilor economici implicați în formarea profesională inițială);
- dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale elevilor din IPT
- campanii de promovare a IPT și de consiliere și orientare profesională; mecanism de stimulare a implicării operatorilor economici în formarea profesională inițială;
- mecanism de susținere financiară a pregătirii practice a elevilor din învățământul profesional și a examenelor de certificare a competențelor profesionale.

10. Acordarea unui voucher de studii de 500 lei lunar pentru cei care și-au întrerupt studiile și se întorc la școală(CPE)

- suma se va acorda la finalul anului școlar, condiție - nu mai mult de 20 absențe

11. Promovarea transformării internshipurilor în contracte de muncă permanente (contracte pe perioada nedeterminată) CNSP/MMJS

- firmele primesc din partea statului 1000 euro per angajat pentru internshipul care se transforma in contract de munca pe perioada nedeterminata (firma trebuie să mentina acel angajat minimum 2 ani)
- Potrivit Legii nr. 176/2018, organizațiile-gazdă (cu excepția autorităților și instituțiilor publice) care, în termen de 60 de zile de la finalizarea programului de internship, încheie un contract individual de muncă cu persoana care a desfășurat programul de internship primesc, la cerere, din bugetul asigurărilor pentru șomaj, o primă de promovare a angajării în cuantum de 4586 de lei pentru fiecare persoană astfel angajată, după îndeplinirea obligației de menținere a raporturilor de muncă pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin 24 de luni. Acordarea primei de promovare a angajării se realizează în limita fondurilor alocate cu această destinație.

12. Îmbunătățirea implementării Programului Start-Up Nation (MMACA), în vederea creșterii ocupării și stabilizării forței de muncă în zonele rurale

➤ Argumente pentru aplicarea măsurii

- programul este național multianual;
- facilitează accesul la finanțare pentru IMM-urile, societățile cooperative și microîntreprinderile înființate de către întreprinzătorii debutanți;
- se implementează prin scheme de minimis anuale, care se aplică în toate cele 8 regiuni de dezvoltare;
- obiective urmărite: înființare și dezvoltare de societăți comerciale, îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora, crearea de minimum 1 nou loc de muncă/beneficiar, creșterea investițiilor în tehnologii noi inovative;
- aplicanții primesc punctaj suplimentar pentru crearea a minim 1 loc de muncă pentru șomeri, absolvenți după anul 2012 sau persoane defavorizate, criteriu care conduce la reducerea saraciei;

➤ Modalități eficiente de promovare a programului/măsurii

- MMACA lucrează în această perioadă la elaborarea Ghidului de bune practici care va fi lansat o dată cu publicarea proiectului procedurii de implementare a schemei

de minimis pentru ediția 2018-2019 a programului Start-Up Nation, în versiune actualizată;

- website MMACA – www.aippimm.ro, www.imm.gov.ro.

13. Program Pilot pentru Digitalizarea Afacerilor - fiecare IMM interesat va primi un voucher de 3000 EUR pentru digitalizarea afacerii(MMACA)

➤ Argumente pentru aplicarea măsurii

Fiecare IMM interesat va avea următoarele posibilități:

- să facă o analiză cu privire la dezvoltarea capabilităților digitale la nivelul firmei;
- să aibă un web-site performant;
- să realizeze investiții în software și hardware;
- să realizeze și să utilizeze semnătura electronică.

➤ Efecte :

- crearea de competențe durabile;
- locuri de muncă durabile;
- facilitează procesul de recrutare și crește retenția angajaților;
- crearea de locuri de muncă, ca urmare a realocării unor activități intensive în forță de muncă, dinspre companiile digitalizate către celelalte firme;
- simplificarea proceselor;
- reducerea costurilor;
- eficiență operațională crescută;
- creșterea veniturilor.

14. Susținerea dezvoltării IMM-urilor în zonele rurale (MMACA)

➤ Argumente pentru aplicarea măsurii

- lipsa acută a IMM-urilor în zonele rurale;
- reducerea substanțială și continuă a numărului de societăți cooperative existente la nivel național;
- lipsa accentuată a locurilor de muncă și necesitatea stringentă pentru crearea efectivă a acestora;

- necesitatea stabilizării forței de muncă și a populației în aceste zone.

➤ **Efecte**

- dezvoltarea IMM-urilor în zonele rurale;
- crearea de noi societăți cooperative;
- crearea de locuri de muncă în zonele rurale;
- stabilizarea forței de muncă și a populației în aceste zone;
- dezvoltarea economică și socială a satelor românești.

Îmbunătățiri instituționale

- 1. Flexibilizarea structurii organizaționale astfel încât să existe birouri specializate pentru companii care solicită prelucrarea concomitentă a unui număr mare de dosare pentru angajarea de imigranți (Inspectoratul General pentru Imigrări)**
- 2. Extinderea sferei de cuprindere a anchetei trimestriale a Institutului Național de Statistică (INS) - "Ancheta locurilor de muncă vacante", astfel încât să asigure furnizarea de informații privind locurile de muncă vacante nu numai la nivel de grupe majore de ocupații, ci și pentru cele mai frecvente 50 de ocupații din punct de vedere al locurilor de muncă vacante;**
- 3. Înăsprirea sancțiunilor din Legea nr. 76 din 16 ianuarie 2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă. Companiile care nu înregistrează locurile de muncă vacante în termen de 5 zile lucrătoare de la vacantarea acestora, pe portalul dedicat <https://www.card-profesional.ro/>.**
- 4. Instituirea unui sistem de registre electronice destinate monitorizării permanente a resurselor umane, care să conțină de date, de tip CNP (care permite grupări pe vârste și sexe), unitate administrativ-teritorială (UAT) și situația socio-ocupatională a persoanei (elev, student, ocupat, șomer, pensionar, beneficiar ajutor social, etc.) (INS) respectiv:**
 - Registrul electronic al elevilor și studenților – cu obligația de a fi completat cu o frecvență lunară de unitățile de învățământ;
 - Registrul șomerilor - cu obligația de a fi completat cu o frecvență lunară de agențiile de ocupare;
 - Registrul salariaților – REVISAL, cu obligația de a fi completat de angajatori;
 - Registrul beneficiarilor de venit minim garantat – cu obligația de a fi completat cu o frecvență lunară de agențiile asistență socială;

- Registrul beneficiarilor de ajutoare de căldură – cu obligația de a fi completat cu o frecvență lunară de autoritățile locale;
- Registrul pensionarilor - cu obligația de a fi completat cu o frecvență lunară de casele de pensii județene și Municipiului București; ș.a.

5. Finalizare și funcționarea aplicației CHANCE 4 NEET - Registrul Electronic al Tinerilor NEET și INTESPO (MMJS)

- Înregistrarea tinerilor în evidențele serviciului public de ocupare (Finanțare din fonduri europene).

3. Rapoarte și propuneri de ordin legislativ

Referitor la propunerile pentru criteriile de performanță pentru companiile de stat și instituții publice, domnul prof.univ.dr Cristian Socol - membru al CPE - a prezentat următoarele:

Program de guvernare și Documentul cu 115 măsuri

Ipoteze

- Contractele cu criteriile de performanță sunt diferite pentru instituții publice și companii de stat;
- Contractele de performanță pentru companii de stat sunt specifice fiecărui domeniu;
- Contractele de performanță dintr-un anumit domeniu sunt specifice fiecărei companii de stat în parte.

Propuneri

- Contracte cu criteriile de performanță - 5 criterii generale pe domeniu/subdomeniu bugetar și 5 criterii specifice fiecărei instituții/companii în parte. Criteriile de performanță vor fi prinse în Acte Adicionale ce vor fi anexate Contractelor de muncă în cazul instituțiilor publice/Contractelor de Management/Administrare în cazul companiilor de stat.
- Aprobarea bugetelor companiilor de stat va fi condiționată de existența Actelor adiționale care să includă criteriile de performanță.

- Instituțiile implicate vor fi Guvernul României, ministerele și CNSP - pentru instituții publice și ministerele, DAPS - MFP și CNSP pentru companiile de stat.

Procedură și calendar

A. Pentru instituțiile publice

Data	Proces
10 nov 2018	HG/OUG privind implementarea generalizată a criteriilor de performanță în contractele managerilor de instituții publice / companii de stat (coordonată de CNSP și DAPS)
20 nov 2018 Pentru instituții publice	Fiecare minister (prin UPP Unitatea de Politici Publice) stabilește criterii de performanță pentru fiecare dintre direcțiile din minister plus agenții și alte entități aflate în subordine. Aceste criterii de performanță sunt trimise către CNSP până la data de 20 decembrie 2018 pentru aviz.
1 ian - 28 feb 2019 Pentru instituții publice	CNSP prin Unitatea de Politici Publice și CPE evaluează fezabilitatea criteriilor de performanță având în vedere obiectivele Programului de Guvernare și nevoia de creștere a sustenabilității finanțelor publice. Este obligatoriu avizul CNSP pe aceste Acte Adiționale / criterii.
1 mar - 31 dec 2019	UPP din fiecare minister întocmește rapoarte semestriale cu privire la îndeplinirea criteriilor de performanță și trimite către CNSP care prin CPE realizează un Raport Final privind performanța în instituțiile publice (diagnoză și soluții de creștere a performanței). Raportul este prezentat PM și în ședință de guvern de către Președintele CNSP până la data de 15 mai în fiecare an pentru anul anterior.

B. Pentru Companii de stat

Data	Proces
10 nov 2018	HG/OUG privind implementarea generalizată a criteriilor de performanță în contractele managerilor de instituții

	publice / companii de stat (coordonată de CNSP și DAPS).
20 nov 2018	Direcția pentru administrarea participațiilor statului DAPS din MFP solicită tuturor CA /CS din companiile de stat (primele 200) ca pînă la 31 dec 2018 să propună oficial criteriile de performanță pentru Administratori / Directorat.
1-31ian 2019	DAPS verifică fezabilitatea criteriilor de performanță și la data de 31 ianuarie 2018 trimite către CNSP (Unitatea de Politici Publice si CPE) toate propunerile de Acte Adiționale ce includ criteriile de performanță.
1-28 februarie	Este obligatoriu avizul CNSP pe aceste Acte Adiționale / criterii. Avizul pozitiv / negativ va fi acordat după evaluare conform obiectivelor programului de guvernare, a nevoii de investiții și a nevoii de creștere a sustenabilității finanțelor publice românești.
1 martie - 31 dec 2019	Unul dintre secretarii de stat va răspunde de fundamentarea criteriilor de performanță aplicarea și monitorizarea / evaluarea îndeplinirii criteriilor de performanță. Evaluarea se va face trimestrial. Rapoartele de evaluare cu privire la îndeplinirea criteriilor vor fi trimise către DAPS. DAPS întocmește rapoarte semestriale cu privire la îndeplinirea criteriilor de performanță în companiile de stat și trimite către CNSP care prin CPE realizează un Raport Final privind performanța în companiile de stat (diagnoză și soluții de creștere a performanței). Raportul este prezentat PM și în ședința de guvern de către Președintele CNSP pînă la data de 15 mai în fiecare an pentru anul anterior.

În anul 2018, pe baza analizelor proprii, CPE a emis propuneri de ordin legislativ și puncte de vedere asupra legilor sau proiectelor de legi. Propunerile de ordin legislativ s-au concretizat prin următoarele acte normative:

- Prin **H.G. nr. 937/2018**, începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 2.080 lei lunar. Începând cu data de 1 ianuarie 2019, pentru personalul încadrat pe funcții pentru care se prevede nivelul de studii superioare, cu vechime în muncă de cel puțin un an în domeniul studiilor

superioare, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, fără a include sporuri și alte adaosuri, se majorează de la 2.080 lei la 2.350 lei lunar.

- Prin **O.U.G nr. 114/2018**, pentru domeniul construcțiilor, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 3.000 lei lunar.
- Tot prin **O.U.G nr. 114/2018**, se aprobă Programul de finanțare a investițiilor pentru modernizarea și dezvoltarea stațiilor balneare, denumit în continuare Programul stațiuni balneare, finanțat integral din bugetul Secretariatului General al Guvernului, prin bugetul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză (CNSP).

Sumele aferente Programului stațiuni balneare se gestionează de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză, se prevăd în bugetul CNSP la o poziție distinctă de cheltuieli, se utilizează exclusiv pentru finanțarea proiectelor de investiții pentru modernizarea și dezvoltarea stațiilor balneare sau balneoclimaterice prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 1.016/2011 privind acordarea statutului de stațiune balneară și balneoclimatică pentru unele localități și areale care dispun de factori naturali de cură, cu modificările și completările ulterioare.

Beneficiarii Programului stațiuni balneare sunt unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale, denumite în continuare UAT, și societățile înființate în conformitate cu prevederile Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

CNSP răspunde de gestionarea Programului stațiuni balneare, în conformitate cu prevederile legale.

- De asemenea, prin **O.U.G nr. 114/2018**, se aprobă programul "gROwth - investim în copii, investim în viitor", denumit în continuare Programul, ca program guvernamental având ca obiect susținerea financiară a investițiilor private în construcția și/sau înființarea, amenajarea și dotarea de grădinițe cu profil sportiv. Beneficiarii Programului sunt persoane juridice de drept privat, inclusiv organizații neguvernamentale, asociații, fundații și/sau grupuri fiscale, astfel cum sunt prevăzute de Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, CPE a elaborat propuneri pentru Legea care va reglementa strategia națională pe termen lung "**România 2040**". Strategia "România 2040" va cuprinde obiectivele propuse a fi realizate pe termen lung, liniile directoare cu privire la dezvoltarea economico-socială și setul de politici publice strategice care ar trebui implementate. În vederea asigurării reprezentativității și consensului național

Strategia "România 2040" va fi elaborată sub egida Parlamentului României, care va sigura conducerea și coordonarea întregului proces.

4. Activitatea CPE privind prioritățile strategice de dezvoltare a României

4.1 Adoptarea monedei euro

Planul Național de adoptare a monedei euro a fost realizat sub coordonarea doamnei Prim-Ministru Vasilica - Viorica Dăncilă, conform OUG nr. 24/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei Naționale de fundamentare a Planului Național de adoptare a monedei euro, aprobată prin Legea nr. 249/2018.

Conducerea Comisiei Naționale de fundamentare a Planului Național de adoptare a monedei euro: Vasilica - Viorica Dăncilă (copreședinte); Ioan Aurel Pop (copreședinte); Mugur Isărescu (vicepreședinte); Viorel Ștefan (vicepreședinte).

Coordonatori științifici: Prof. univ. dr. Aura Socol, Acad. Daniel Dăianu, Prof. univ. dr. Ion Ghizdeanu.

Membrii Consiliului de Programare Economică Ion Ghizdeanu, Tudorel Andrei, Aurel Iancu și Leonard Cazan au făcut parte din Comisia Națională de adoptare a monedei euro și și-au adus contribuția la realizarea Planului Național de adoptare a monedei euro. De asemenea, analizele realizate în cadrul grupurilor de lucru avizate de CPE, de exemplu analiza efectuată de grupul de lucru Forța de muncă sub îndrumarea membrului CPE Cristian Socol, reprezintă lucrări care au fost utilizate la elaborarea Planului.

Merită precizat faptul că a fost semnată o Declarație de consens politic din care reiese că dincolo de deosebirile de orientări politice și doctrinare, părțile semnatare, apreciind calitatea documentelor elaborate de Comisia Națională de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro, consideră că obiectivul de adoptare a monedei euro la orizontul anului 2024 este realist și sunt de acord ca Planul național de adoptare a monedei euro să constituie o platformă comună de acțiune a tuturor forțelor politice pentru promovarea interesului național, dezvoltarea economico-socială a țării și asigurarea bunăstării cetățenilor săi. Dintre principalele acțiuni și politici publice care vor trebui întreprinse pentru pregătirea economiei și societății românești în vederea adoptării monedei euro și intrării în zona euro evidențiem:

- îndeplinirea sustenabilă a criteriilor de convergență nominală și îmbunătățirea semnificativă a convergenței reale;
- realizarea unei creșteri economice ridicate bazată pe investiții și fără majorarea deficitelor interne și externe;

- implementarea reformelor structurale prezentate în Planul de adoptare a monedei euro;
- dezvoltarea de politici monetare și fiscal-bugetare macroprudențiale;
- amplificarea investițiilor în domeniile prioritare, respectiv în educație, sănătate și infrastructura de transport;
- îmbunătățirea convergenței și robusteții sistemului financiar bancar și nebancar;
- flexibilizarea pieței muncii;
- dezvoltarea de politici sectoriale, industriale și pentru întreprinderile mici și mijlocii care să conducă la îmbunătățirea competitivității.

4.2 Strategia "România 2040"

Strategia "România 2040" se fundamentează pe baza prognozelor macroeconomice și a scenariilor de dezvoltare alternative realizate de Comisia Națională de Strategie și Prognoză și avizate de Consiliul de Programare Economică.

Prin propunerea legislativă se instituie obligația elaborării și actualizării Strategiei de dezvoltare economică și socială a României pe termen lung, denumită în continuare Strategia "România 2040" precum și cadrul instituțional de realizare și de asigurare a consensului național.

În sensul prezentei propuneri, Strategia "România 2040" presupune atingerea obiectivelor propuse a fi realizate pe termen lung, liniile directoare cu privire la dezvoltarea economico-socială și setul de politici publice strategice ce ar trebui implementate, ținând cont de principiile dezvoltării durabile.

Strategia "România 2040" se va elabora prin dezbatere națională și va cuprinde scenarii și politici publice alternative pentru atingerea obiectivelor asumate.

Strategia "România 2040" se va elabora în concordanță cu strategiile și direcțiile de dezvoltare pe termen mediu și lung asumate la nivelul Uniunii Europene.

Autoritățile administrației publice, Academia Română, academiile de ramură, instituțiile de învățământ superior, instituțiile de cercetare-dezvoltare de drept public și privat, sindicatele și patronatele de ramură, precum și organismele neguvernamentale de profil vor sprijini elaborarea Strategiei "România 2040".

5. Activitatea de comunicare publică

5.1 Acțiuni ale CPE

COMUNICAT DE PRESĂ 10 IULIE 2018 - ședința Comisiei Naționale de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro

În data de 10 iulie 2018, a avut loc ședința Comisiei Naționale de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro, la care au participat reprezentanți ai partidelor politice parlamentare, guvernatorul Băncii Naționale a României, reprezentanți ai Academiei Române, rectori ai principalelor universități, reprezentanți ai sindicatelor, patronatelor și structurilor asociative.

COMUNICAT DE PRESĂ 5 SEPTEMBRIE 2018 - întrevedere domnul Ion Ghizdeanu, președintele Consiliului de Programare Economică cu domnul Alvaro Pereira, director Studii economice de țară, OCDE

În data de 05 septembrie 2018, în cadrul vizitei oficiale la Paris, președintele Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză și reprezentantul coordonatorului național pe relația cu OCDE au avut o întâlnire de lucru cu domnul Alvaro Pereira, director Studii economice de țară, OCDE, în vederea stabilirii detaliilor referitoare la studiul economic asupra României ce urmează a fi realizat de către OCDE. În cadrul discuțiilor au fost trasate structura și detaliile tematice ale studiului economic, astfel cum prezintă relevanță din perspectiva României, și s-au stabilit demersurile administrative interne în vederea angajării financiare a studiului.

COMUNICAT DE PRESĂ 6 SEPTEMBRIE 2018 - întrevedere domnul Ion Ghizdeanu, președintele Consiliului de Programare Economică cu domnul Xavier Ragot, președinte al Observatorului Economic Francez (OFCE)

Obiectivul principal al acestei întâlniri a fost acela de a pune bazele unei colaborări instituționale între OFCE și Consiliul de Programare Economică și Comisia Națională de Strategie și Prognoză.

În acest context, președintele Ragot a prezentat organizarea specifică a OFCE și principalele atribuții. OFCE este un organism independent înființat printr-o convenție dintre Guvernul francez și Fundația Națională Franceză pentru Științe

Politice. OFCE elaborează analize și cercetări economice cu implicarea mediului universitar francez pe care le transmite factorilor de decizie de la nivelul guvernamental.

COMUNICAT DE PRESĂ 7 SEPTEMBRIE 2018 - întrevedere domnul Ion Ghizdeanu, președintele Consiliului de Programare Economică cu domnul Giles de Margerie, comisar France Strategie

În data de 7 septembrie 2018, o delegație română condusă de președintele Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză (CNSP) dl Ion Ghizdeanu, a avut o întâlnire de lucru la Paris cu domnul Gilles de Margerie, comisar general al Comisariatului General pentru Strategie și Prognoză (France Strategie), precum și cu șefii principalelor departamente de analiză și prognoze macroeconomice din cadrul acestei instituții.

COMUNICAT DE PRESĂ 23 OCTOMBRIE 2018 - Comisia Națională de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro

O nouă reuniune a Comisiei Naționale de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro a avut loc în data de 23.10.2018, la Palatul Victoria, cu participarea președintelui Academiei Române, Ioan Aurel Pop, și guvernatorului Băncii Naționale a României, Mugur Isărescu.

COMUNICAT DE PRESĂ, GUVERN, 11 DECEMBRIE 2018 - referitor la finalizarea documentelor care vor sta la baza pregătirii adoptării monedei euro.

Proiectele documentelor care vor sta la baza pregătirii adoptării monedei euro au fost finalizate

Reuniunea Comisiei Naționale de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro, în cadrul căreia au fost discutate proiectele finale ale documentelor ce vor sta la baza pregătirii trecerii la moneda unică europeană, a avut loc astăzi la Palatul Victoria.

Raportul de fundamentare al Planului național de adoptare a monedei euro și Planul național de adoptare a monedei euro sunt rezultatul consultărilor cu

reprezentanți ai partidelor politice parlamentare, guvernatorul Băncii Naționale a României, Mugur Isărescu, conducerea Academiei Române, consilieri din cadrul Administrației Prezidențiale, precum și reprezentanți ai sindicatelor, patronatelor și structurilor asociative.

Șeful Executivului a apreciat activitatea Comisiei și a mulțumit membrilor săi pentru seriozitate și implicare. ”Munca dumneavoastră și fundamentarea temeinică pe care ați făcut-o dovedesc, încă o dată, cât este de important ca România să fie bine pregătită pentru adoptarea monedei euro. Sper, de asemenea, să ne putem baza pe expertiza dumneavoastră și în alte proiecte importante pentru România”, a afirmat prim-ministrul Viorica Dăncilă.

5.2 Participarea membrilor CPE la comunicarea publică

În semestrul II al anului 2018, membrii CPE au elaborat următoarele lucrări care au făcut subiectul comunicării publice:

- În 15 Iulie 2018, domnii Cristian Socol și Marin Marinaș au publicat materialul intitulat **"Ceapă din Olanda, sare din Turcia și mere din Polonia. Cum putem folosi programarea economică pentru a reduce dezechilibrul din comerțul cu bunuri al României ?"**;
- În 7 August 2018, **"Reevaluarea României. Curaj Standard & Poor`s, Fitch și Moody`s!"** elaborată de domnul Socol a fost preluată de mai multe publicații precum " Ziarul Financiar" sau www.newskeeper.ro
- În 1 Noiembrie 2018, lucrarea domnului Socol **"De ce România trebuie să susțină reforma regulilor fiscale în UE"** a apărut în publicația "Capital";
- În 16 Noiembrie 2018, domnul Socol a publicat în cotidianul "Adevărul" materialul **"Despre efectele implementării #wageledgrowth asupra tensiunilor din economie și societate"**
- În 25 Noiembrie 2018, domnul Socol a publicat în cotidianul "Adevărul" **"Lecția de macroeconomie. 6 mituri privind rectificarea bugetară. Ce soluții pentru o execuție bugetară optimă?"**;
- În 30 Noiembrie 2018, în publicația "Capital" a apărut materialul **"Lecția de macroeconomie. Puncte tari și puncte slabe ale României în Prognoza de toamnă a Comisiei Europene"** elaborat de domnul Socol.

6. Activitatea grupurilor de lucru ale CPE

6.1 Studiile de fundamentare ale investițiilor strategice în PPP avizate de CPE

Având în vedere lista proiectelor strategice care vor fi atribuite în parteneriat public-privat, în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 39/2018 și în concordanță cu atribuțiile CPE, membrii Consiliului au avizat următoarele Studii de Fundamentare, elaborate în cadrul grupurilor de lucru constituite în acest sens.

În semestrul II al anului 2018 au fost elaborate și avizate de CPE următoarele Studii de Fundamentare:

Autostrada Ploiești-Brașov

Prin H.G. nr.667/2018 s-a aprobat Studiul de fundamentare pentru autostrada Ploiești – Brașov. Construcția autostrăzii a fost identificată drept obiectiv prioritar în urma testării în cadrul Modelului Național de Transport, fiind prevăzut spre implementare în conformitate cu Master Planul General de Transport al României.

Costurile totale estimate aferente realizării investiției se ridică la aproximativ 1,36 miliarde euro. Acestea vor fi acoperite prin plăți de disponibilitate de la stat în valoare de circa 55 milioane euro anual.

În data de 22 ianuarie 2019, s-a încheiat faza de calificare și selecție în vederea atribuirii contractului de parteneriat public-privat pentru Autostrada Ploiești-Brașov. Din cele 5 asocieri de firme de renume internațional care s-au înscris pentru acest parteneriat public-privat, 2 candidați au fost respinși de comisia de evaluare întrucât aceștia nu au îndeplinit, conform documentelor prezentate, cerințele minime de participare.

Clinica Multifunctionala "Dr. Calistrat Grozovici" Corp A si Corp B

Prin H.G. nr.920/2018 s-a aprobat Studiul de fundamentare pentru Clinica multifuncțională "Dr. Calistrat Grozovici". Documentația de atribuire a contractului de parteneriat public-privat este publicată din luna decembrie 2018 în SICAP și în Jurnalul European al Achizițiilor Publice. Procedura aleasă de licitație a partenerilor privați pentru societatea de proiect care va realiza și opera această clinică este negociere competitivă.

Studiul de fundamentare a fost întocmit de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză în colaborare cu specialiști independenți, în conformitate cu prevederile OUG nr. 39/2018 privind parteneriatul public-privat.

Acesta este primul proiect în parteneriat public-privat demarat în România, în domeniul sănătății, unul din domeniile prioritare ale Guvernului.

Clinica "Dr. Calistrat Grozovici" este situată pe terenul oferit de Institutul Național de Boli Infecțioase "Prof. Dr. Matei Balș " din București, care va avea și calitatea de partener public în acest proiect și care va avea astfel responsabilitatea ca acest proiect de investiții să se realizeze la standarde înalte de calitate.

Autostrada Târgu Neamț - Iași

Studiul de fundamentare pentru autostrada "TÂRGU NEAMȚ - IAȘI" este finalizat și se află în procedura de transparență decizională pe site-ul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză. Autostrada se desfășoară pe teritoriul județului Iași și are o lungime de 61 km la care se adaugă 7 km reprezentând brețelele nodurilor DN28 și Km 61+000, brețele ce vor fi deasemenea la profil de autostradă. Lungimea totală a traseului construit la profil de autostradă va fi de 68 km.

Autostrada face parte din Coridorul V, ce constituie legătura Moldovei cu Transilvania și Europa, reprezintă parte din conexiunea est - vest a României și se racordează la sectoarele de autostradă construite deja, sau aflate în diverse faze de implementare.

Valoarea totală a investiției este de aproximativ 1,2 miliarde euro. Perioada de proiectare și realizare a autostrăzii este estimată la 48 luni.

Amenajarea râului Argeș pentru navigație

Punctul 11 din H.G. nr 643/2018 pentru completarea Listei proiectelor strategice de investiții care urmează a fi pregătite și atribuite în parteneriat public-privat de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357/2018

Obiectul proiectului de act normativ este reprezentat de obiectivul strategic de investiții, propus a se realiza în parteneriat public-privat, în conformitate cu OUG nr. 39/2018, respectiv amenajarea râului Argeș pentru navigație.

Reluarea acestui proiect va conduce la realizarea unei căi navigabile prin care Municipiul București va fi interconectat cu alte capitale și mari centre orașenești

europene, va avea acces direct la portul maritim Constanța, iar prin canalul Rhin – Main – Dunăre acces la rețeaua europeană de căi navigabile.

7. Priorități pentru anul 2019

Prioritățile stabilite pentru anul 2019 de către Consiliul de Programare Economică sunt:

- Domnul prof. univ. dr. Cristian Socol va pregăti o analiză (argumentată) privind politica de investiții și politica fiscal bugetară;
- acordul de cooperare convenit între ANAF și CNSP, unde s-au stabilit măsuri comune de îmbunătățire a analizelor de risc realizate de ANAF în vederea eficientizării acțiunilor de combatere a evaziunii fiscale. În acest sens, CNSP s-a angajat de a comunica lunar conducerii ANAF situația domeniilor și a societăților comerciale care prezintă un grad ridicat de risc de evaziune fiscală;
- începerea Programului guvernamental „gROWth - investim în copii, investim în viitor” are ca obiect susținerea financiară a investițiilor private în construcția și/sau înființarea, amenajarea și dotarea de grădinițe cu profil sportiv;
- stabilirea coeficienților de actualizare a prețurilor producției industriale în conformitate cu Instrucțiunea nr. 2/2018 din 21 decembrie 2018, privind ajustarea prețului contractului de achiziție publică/sectorială, publicată în Monitorul Oficial nr. 32 din 11 ianuarie 2019, art. 9, alin. (3) „Coeficientul de actualizare, precum și indicii compoziți ai prețurilor producției industriale utilizați în calcul se determină de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză, **pentru activitățile la care Federația Patronatelor Societăților din Construcții a semnalat situații imprevizibile.**”